

(המשך מעמוד 15)
ליטי.

ג'קסון הגיע רחוק במערכת הבחירות האחרונה. למרות שתקנון המפלגה היפלה אותו לרעה. הוא לא התקרב. כמובן. לנשיאות. אבל הוא יצר תקדים. במערכת הבאה. בעוד שנתיים. יופיע ג'קסון ככוח פוליטי רבי-עוצמה. ששום מועמד לא יוכל עוד להתעלם ממנו. תהיה לו השפעה רבה

הנשמה של ישראל אינה יכולה לעמוד בזעזוע של פיתרון אכזרי

על עיצוב מצע המפלגה. ואם תנצח - על המינויים למשרות הבכירות. הוא מצטיין בדבקות מוחלטת במשימה. מקורבם בטוחים שלעולם לא יסתפק במעמד של חברי-קונגרס או סנאטור. וגם לא יסכים להיות מועמד לתפקיד סגן הנשיא. הוא שואף להיות הנשיא השחור הראשון של ארצות-הברית - בעוד שנתיים.

התיכון, ובמיוחד בעניין הסיכסוך הישראלי-פלסטיני?

ג'קסון: נמשך להיאבק למען מדיניות-שלום כוללת במיוחד התיכון, בניגוד למדיניות הדי-לחמה של ממשלת רגן. כדי ששלום יהיה בר-קיימא. הוא צריך להיות צודק ביסודו. שלום אין פירושו שאין מלחמה. שלום פירושו שיש צדק. כי כדי שיהיה צדק צריכה להיות חשיבות באנושיות של בני-האדם שנלכדו בסיכסוך, ויש לקחת בחשבון את התפקיד שממלאות מעצמות-העל.

עמדתנו היא שהשלום צריך להתבסס על הזכות של הישראלים והפלסטינים כאחד להתקיים בביטחון. בגבולות מוכרים. ועל כללים מסויימים ליחסים שבניהם. אם אינך דוגל בהכרה הדדית, בכבוד הדדי ובדריקים, הברירה היא מצבי-מלחמה מתמיד וסופי. אנחנו בוחרים במדיניות-שלום.

כשם שאנחנו תומכים בזכותה של ישראל לביטחון בגבולות המוכרים עליידי חברת העמים, כן אנחנו תומכים במדינה לעם הפלסטיני, כדי שיהיו להם חיים ממלכתיים עצמאיים. אנחנו גם מאמינים שדרושה מחויבות ללבנון. כשם שהיינו פעם מחויבים לשיקום של אירופה ויפאן, דרושה לנו כיום מחויבות לשקם את לבנון ולהגן על שלמותה הטריטוריאלית. אסור לנו להתייחס אל המשבר במיוחד-החתי כזו בצורה צינית וחסרת-תיקווה. איננו יכולים לחזול מלהיות בעלי-מצפון ולהפטר מן האחר

ג'קסון ואשתו בשכם (1979)*
פעם היינו ילדים, והתייחסו אלינו כאל ילדים...

ריות לבני-האדם במיוחד התיכון, מפני שכה רבים מהם מתו. חוץ מזה אנחנו רוצים בנורמליזציה של קשרי-המסחר שלנו עם העולם הערבי. מכיוון שמעצמות-העל מעורבות במשבר, ומשתמשות בסוכנים מקומיים הממלאים רצונן, אנחנו מאמינים שצריכה להיות "פסגת שלום" מיוחדת-לכונת, בהשתתפות שתי מעצמות-העל. ייתכן שזה לא היה כך לפני 10 שנים. אך זה המצב עכשיו.

● סינורה: שיחות-השלום שהוצעו בחודש בפברואר בעמאן נכשלו בגלל עניין ההגדרה העצמית והייצוג של העם הפלסטיני. איך היית פותר בעיה זו?

ג'קסון: עניין העצמיות והממלכתיות של העם הפלסטיני הוא גרעין הבעיה המיוחדת-לכונת, כפי שאנחנו מכירים אותה. על כן המדיניות של ארצות-הברית וממשלת-ישראל שלא לדבר עם אש"ף — הממשלה הפלסטינית בגולה — אינה מדיניות יעילה. אם אינך מדבר, אינך פועל. אם אינך פועל, אינך משנה את המצב. המדיניות של אי-דיבור הופכת למדיניות של הדרדרות מיום ליום. התיקושר בין בני-האדם היא בסיס התרבות. אסור לוותר על כך. זהו המפתח לשלום.

גם כאשר רואים באש"ף אויב — הרי ישוע אמר שעלינו לדבר עם אויבינו. עליך לאהוב את אויבך. זוהי המלצה מברכה. מדוע ראשית. אם אתה אוהב את אויבך, אתה תיצור איתו קשר. שנית. אם אתה אוהב את אויבך, אתה יכול לנטרל את איבתו. שלישית. אם אתה בא בקשר עם אויבך, אתה יכול לשנות אותו.

* מימין: חבר הסנאט הירדני ונשיא אוניברסיטת אל-ג'נאח בשכם. חיכמת אל-מצרי. אחיו של טאפר אל-מצרי שנרצח.

רביעית. אתה עלול לגלות שעשית משהו שהפך את אויבך לאוהבך. וחמישית. כאשר אויבך חדל מלהיות אויבך, ואתה מגדיר מחדש את היחסים ביניכם, התוצאה היא שלום. על כן אנחנו צריכים לדבר, ולהיות נחושים בגישה זו. אני חושב שממשלת ארצות-הברית צריכה להכיר באש"ף. אש"ף וישראל צריכים להכיר זה בזה במסגרת הסכם להכרה הדדית. ומתוך הכרה זו צריכה לצמוח מחויבות משותפת להגדרה עצמית ולפיתוח עצמי.

סינורה: המדיניות של ממשלת רגן במיוחד-התיכון נראית במדיניות של טיפול במשברים. איך אתה רואה זאת?

ג'קסון: ממשלת-רגן מסתכלת במיוחד-התיכון בעיניים ציניות מאוד. קודם כל, הנשיא לא ביקר מעולם באיזור זה. לנשיא עצמו אין חוש אישי לאיזור. הוא יודע ששלחנו לשם חיילים, בניגוד לעצת רבים, שרבים מהם נהרגו ושאחרים עזבו בחיפזון. זה השאיר בלב האמריקאים הרגשה של בושה. אנחנו יודעים שבני-הערכה נשארו, שאיננו מסוגלים לשחרר אותם בכוח, ושלא נשחררו אותם בדרכים דיפלומטיות. אנחנו יודעים שהושקע שם יותר כסף, שנשלח לשם יותר נשק ושנהרגו יותר אנשים, אך היחסים הורעו עוד יותר.

כל זה קרה מפני שרגן אינו יודע לנהל, וחוסר הניהול שלו גורם לכך שמתפלים רק במשברים. אפשר שלא להסכים עם קארטר, אך צריכים לומר שהוא האמין שאפשר להשיג שלום במיוחד-התיכון, אפשר להסכים או לא להסכים לנוסח שלו. אך הוא האמין שזה אפשרי. תחת השתמש בצנינות הדיפלומטיות הרגילים, הוא פיתח יוזמה נשיאותית. הפגיש שני כוחות יריבים חזקים — בגין וסאדאת — והשתמש בכוח וביוקרה של מעמדו הנשיאותי כדי להשיג הסכם. מה שהיה חסר באותו הסכם היה קולם של הפלסטינים והצרכים שלהם. אך היה זה לפחות צעד חשוב לקראת יחסים של כבוד הדדי. ממשלת רגן הייתה צריכה לבנות על היסודות של קמפ-דייוויד כדי להכניס אל תוך התהליך את האנשים שנותרו בחוץ, הפלסטינים. אך לא זה בלבד שממשלת רגן אינה מקיימת קשרים עם הפלסטינים, אין היא באה בקשרים גם עם הסורים. עוד אומה הגובלת בישראל. אי-אפשר להוציא את סוריה ממישור-השלום במיוחד-התיכון.

ובכן, התערבותנו הצבאית נכשלה, והתערבותנו הדיפלומטית לא הייתה מספקת. הממשלה האמריקאית אינה מפתחת גישה מיוחדת-לכונת המובילה לשלום כולל.

סינורה: אילו היית אתה הנשיא עכשיו, מה היית עושה?

ג'קסון: קודם כל הייתי מגדיר את האינטרסים האמיתיים של ארצנו באותו איזור. של 150 לכל ישראלי אינטרס יסודי באנושיותם של מעל למיליון בני-האדם באיזור. חוץ מזה יש לנו אינטרס גיאופוליטי באיזור ובמקורות האנרגיה שלו. כדי להגן על האינטרסים שלנו, עלינו להיות תקיפים ביצירת נוסחה שתבטיח לסיום המלחמות באיזור, המסכנות את האינטרסים של כולנו. הייתי בא בדברים במישרין עם הישראלים, הייתי בא בדברים במישרין עם כל הערבים — הסורים, הירדנים, המצרים, הסעודים, הפלסטינים — והייתי טוען שהישראלים ירוויחו, ושגם אש"ף ירוויח, אם תתקבל מדיניות של הכרה

כמה מן האירגונים היהודיים נרתו ברית עם אויבנו ההיסטוריים הגרועים ביותר

הדדית. הם ירוויחו מזה יותר מאשר מן המדיניות הנוכחית של אי-הכרה, וגורמת למצבם הנוכחי. אני משוכנע שאם תופעל היוקרה של הבית הלבן, זה יביא גם את הישראלים וגם את הפלסטינים לקבל עליהם את הסיכון-של אמון הדדי. זה אפשרי רק באמצעות אמריקאי, יותר מאשר בצנינות של מגע ישיר ביניהם. בעיקרו של דבר, התפקיד של אמריקה צריך להיות של מתווך, של מעצמת-על, של בורר, של מדינה המסוגלת להיות בעלת-ברית של שני הצדדים. אני מאמין שאם ניתן סיכוי לדיפלומטיה, אנחנו יכולים לשחרר את שני העמים מהמצב הניצחי של מלחמה. לישראל לא יכול להיות שלום עם פלסטינים החיים תחת כיבוש, פלסטינים לא יגנוו לעולם

תחת כיבוש. ברגע זה שני העמים נעולים בחיבוק-המוות ההדדי. האתגר שלנו הוא להתיר את החיבוק הזה. תכנן שאף לאחד משני הצדדים אין הביטחון הדרוש כדי להשתחרר מן החיבוק ההדדי. שניים נאלצים להתחיל זה בזה. בגלל זה חשוב כל-כך תפקידה של אמריקה. אנחנו הכוח שעלינו יכולים שני הצדדים לבנות יחסים חדשים ביניהם. אנחנו יכולים לעזור להם לשנות את היחסים. לשחרר אותם מחיבוק-המוות.

לאור המציאות הפוליטית בארצות-הברית, על הקהילה היהודית-האמריקאית לבסס את ה"אינטרס" שלה על ההנחה שביטחון ישראל טמון בביטחון הפלסטינים. חוסר הביטחון של הפלסטינים מכניס את שני העמים למצב ניצחי של מלחמה. והמלחמה, כמובן, נוטלת את הביטחון משני העמים. על כן דרוש כיוון חדש, מדיניות חדשה.

אבנרי: בציבור הישראלי שוררים חששות מפניימים כלפיו. האם אתה מוכן להגיב עליהם?

ג'קסון: למען האמת, זה בלתי הוגן. כל-כך קל באמריקה להדביק למישהו תווית של אנטישמיות. כאשר אי-ההסכמה היחידה איתו היא על הדרך הטובה ביותר להשיג שלום. אילו היה לציבור האמריקאי חופש-הביטוי שיש בכנסת, היינו מגיעים לוויכוח על הדרכים לשלום. היינו מבינים ספק בתבונת הגישה של הוול, אך לא ביטול של הוול. אז כל היחסים היו יותר בריאים. בציבור האמריקאי יש מעט מאוד ויכוח על האופציות הפתוחות לפנינו. מבחינה מסוימת אני נאבק כדי שיהיה לנו בארצנו לפחות אותו חופש-הדיבור שיש בכנסת. ב-1978 תכננו פראנק קולינס והנאצים של מיצער בעיריה סקוקי במדינת אילינוי (ופבר) של שיקאגו, שבה חיים רבים מניצולי-השואה היהודיים). רבים האשימו את הקהילה היהודית בתגובת-התר, כאשר האגודה לזכויות האזרח הגנה על זכותו של קולינס לערוך מיצער בסקוקי. חשתי שקולינס נגנז על מיתרי הפחד שהוא מנצל את מחבת חופש-הדיבור שיש לנו בארץ זו. למרות העובדה שהיתה לו הזכות לערוך מיצער בסקוקי, הוא ניצל זכות זו למען מטרת לא-נכונת. הוא פתח פצעים ישנים ועורר מחדש פחדים.

על כן, כעניין של עיקרון, אנחנו ביטאנו את הסולידריות שלנו עם היהודים שם. אמרו עלינו שאנחנו נוקטים את העמדה המוסרית הנכונה. כאשר אנדי יאנג והשגריר של קארטרי באו (ס) פוטר מפני שריכר עם (נציג אש"ף זדהיל) טריו ב-1979. הומינו אותנו כמה קבוצות של אמריקאים-ערבים לבקר במיוחד-התיכון. ניסיונו להיות בעלי רגישות, ועליכן החלטנו, ביוזמתנו, לבקר גם בישראל. הלכנו לשם מפני שרצינו בכך. אך ראשיה-ממשלה, בגין, לא קיבל את פנינו כפי שקיבלו אותנו ראשי כמה מדינות ערביות. במהלך המסע שלנו שכמה אנשים שפגשנו בסקוקי נסעו גם הם למיוחד-התיכון. ביקשנו מהם להצטרף למישלחת שלנו. להיות חלק מהמישלחת. אולם הם סירבו. לא נסענו במסלול שלהם. אז הם ערכו מסיבת-עיתונאים במלון המלך דויד. ויצרו שם את הרושם כאילו הם נפרדו מן המישלחת שלנו. שאיכשהו איבדנו את השליטה במישלחתנו. אולם הם לא היו כלל חלק מן המישלחת שלנו. זה היה ניסיון לחבל במסע שלנו, ולשלוש הביתה מסר רע. מושוו-כך היה המסע הזה מאוד שנוי במחלוקת.

הלכנו לגדה המערבית וקיבלו את פנינו בהתלהבות. האנשים העלו אותנו על כתפיהם כאשר הלכנו ברחוב. אמרנו את אותו הדבר בישראל. בגדה-המערבית ובירדן: "אם רוצים בשלום, צריכה להיות הכרה הדדית. לא יהיו שלום בצד אחד של הירדן אם אין צדק בשני הצדדים". קראנו לשני הצדדים לדבר זה עם זה תחת להילחם זה בזה. אמרנו זאת לטרי קולקל ואמרנו זאת בגדה המערבית.

היו שהשמיצו אותנו כמי שמצדדים בערבים מפני שהלכנו לגדה המערבית. ומפני שהראינו ראה לאנושיות של הפלסטינים שם, ובמיוחד לילדים במחנות ולמצב הכיבוש. ובכן, אני מצדד בכל האנושיות הסובלת. אני מצדד בערבים וביהודים הלוכדים בחיבוק-המוות ההדדי. למחרת היום נסענו לירדן. כאשר עברנו על הגשר לירדן, וראינו את הנשק המכוון בשתי הגדות זה כנגד זה, אמרתי שוב: "לא יהיה שלום בצד אחד של הירדן, עד אשר יהיה צדק בשני הצדדים".

נסענו ללבנון ונפגשנו עם ערפאת. טעננו באוזניו שעלינו לסלק את העירפול ביחס להכרה באי-ההסכמה של ישראל. זה היה חשוב. מפני שאי-ההסכמה בקיום הדיקטטור של ישראל היה קלף פסיכולוגי, אבל זה היה קלף שמשך את האש אל הגב שלו. זה כאילו היתה לו צלחת של מרק, אבל המרק נשפך לחיקו. זה לא קלף שרדא להחזיק בו.

● סינורה: היית רוצה להתחיל ולומר שעקבתי אחרי מאמציו, בייחוד במערכת-הבחירות האחרונה, ואני יודע שאתה מתכוון למערכת-הבחירות הבאה. מה אתה מתכנן לעשות בשנים הקרובות לגבי עמדתה של המפלגה הדמוקרטית בעניין-המיוחד?